

Escacs per a tothom

ÍNDEX

Informació general.....	3
Materials	4
Llibres	5
Multimèdia	7
Programació	8
Objectius.....	9
Metodologia	10
Aplicació	13
Continguts	14
Iniciació 1.....	15
Iniciació 2.....	16
Intermedi 1.....	17
Intermedi 2.....	18
Avançat 1.....	19
Avançat 2.....	20

INFORMACIÓ GENERAL

Aquesta col·lecció presenta **sis nivells** de continguts i activitats agrupades en **tres blocs**: iniciació, intermedi i avançat.

En cada llibre de la col·lecció s'expliquen els continguts de l'**obertura**, del **mig joc** i dels **finals**.

Tothom pot aprendre a jugar els escacs d'una forma divertida.

Col·lecció recomanada a partir dels 6 anys.

No cal tenir coneixements previs d'escacs ja que es comença a explicar tot des del principi.

A partir de l'últim nivell de la col·lecció es pot continuar l'aprenentatge dels escacs amb la major part de llibres d'escacs especialitzats en obertures, mig joc, finals de partida, aprofundiment en tàctica i estratègia i la immensa bibliografia sobre obertures i defenses.

Tots els **materials** estaran disponibles, simultàniament, en format llibre imprès, PDF i multimèdia.

Els materials en format PDF poden ser impresos i visualitzats en qualsevol suport informàtic (veure els materials descarregables gratuïtament en la web).

Els materials multimèdia es presentaran en un portal interactiu on els exercicis estaran programats i dissenyats utilitzant la Web 3.0, la qual cosa permetrà l'accés a través de qualsevol mitjà informàtic connectat a Internet i beneficiar-se de l'AI (Intel·ligència artificial).

Cada llibre disposa d'un **solucionari** en format pdf per poder consultar les solucions.

La col·lecció disposa de tres **guies didàctiques** en format pdf per ajudar pedagògicament en l'ensenyament dels escacs. Les dues primeres guies didàctiques són específiques per als dos llibres d'Iniciació i la tercera guia és global per als altres quatre llibres de la col·lecció.

Alhora, tots els materials estaran disponibles en qualsevol idioma dels que s'hagi realitzat la traducció.

Al final del document es troben els índexs dels continguts de tots els llibres de la col·lecció.

El primer llibre de la col·lecció ja s'ha actualitzat per incorporar l'enfocament dels *escacs educatius* a través dels materials complementaris. Properament s'actualitzarà el segon i, posteriorment, els següents.

MATERIALS

LLIBRES

Els continguts de cada llibre s'agrupen en deu unitats.

Cada unitat conté **tres tipus de pàgines**:

1. La portada, que presenta el sumari de continguts de la unitat i una il·lustració.
2. Pàgines de teoria, que contenen bàsicament definicions, exemples amb les seves explicacions i observacions. Els conceptes es presenten mitjançant definicions i/o esquemes.
3. Pàgines d'exercicis, que serveixen per a practicar i assimilar els conceptes explicats en les pàgines de teoria.
4. Pàgines de reptes per treballar especialment la metacognició dels escacs.

Cada pàgina de teoria s'acompanya d'una o diverses pàgines d'exercicis per facilitar i practicar aquests continguts conceptuals.

Al final de les unitats hi ha unes pàgines d'exercicis barrejats, sobre tots els conceptes de la unitat (aquestes pàgines en comptes d'un número tenen una lletra).

Característiques

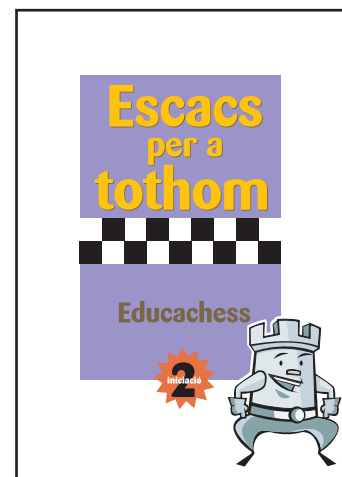
Format Din A4.

Totes les pàgines i il·lustracions són en color.

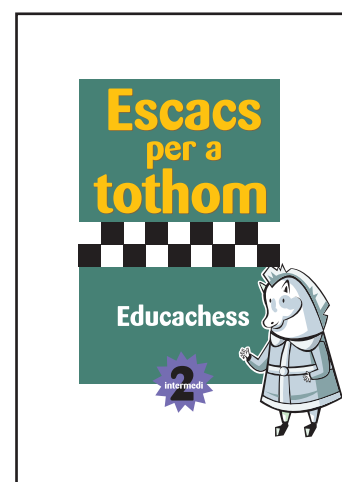
Disseny visual i atractiu.

Els llibres tenen 192 pàgs. L'actualització dels llibres no tindran límit de pàgines; el nou llibre d'*Iniciació 1* s'amplia fins a les 234 pàgs.

Iniciació

Intermedi

Avançat

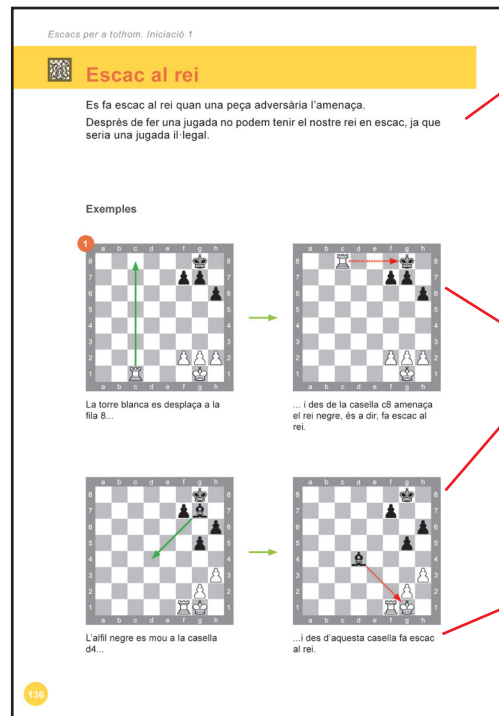

Portada

Sumari dels continguts de la unitat

Teoria

Espai per a la definició o l'esquema

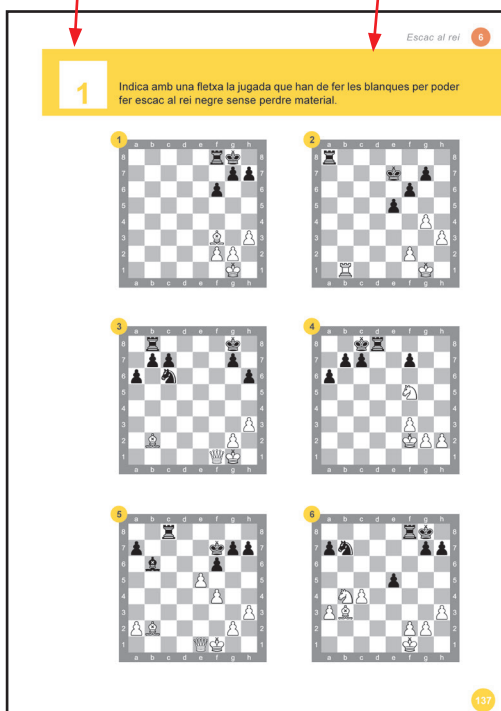
Exemples

Explicació de la posició

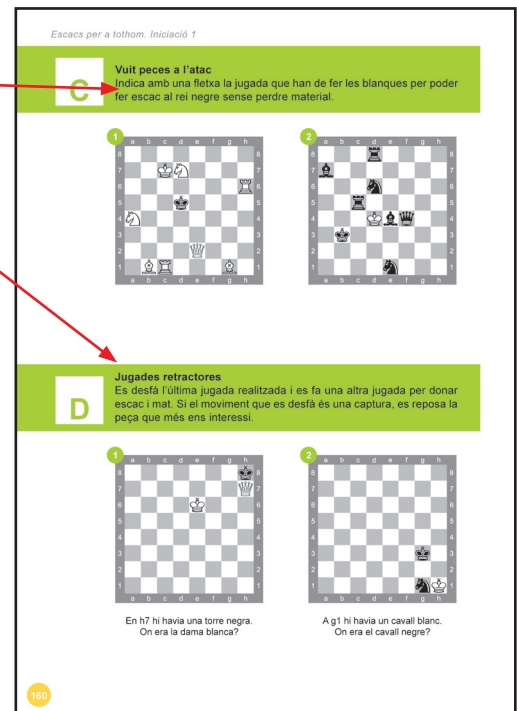
Número o lletra de la bateria d'exercicis

Enunciat

Exercicis

Reptes

MULTIMÈDIA

Versió del multimèdia desenvolupat amb la tecnologia HTML 5. Presenta tots els continguts dels llibres de la mateixa col·lecció (teoria, exercicis, reptes i jocs) d'una forma interactiva i tutoritzada, per tal de facilitar l'aprenentatge personalitzat del joc dels escacs.

A més a més, s'incorporen altres activitats interactives sobre el món dels escacs (història, competicions, campions i campiones, etc.)

En aquest prototip s'ha realitzat el disseny funcional, la programació de la part del servidor i les bases de dades, l'accés d'usuaris i el seu manteniment, el programari per desenvolupar qualsevol exercici, activitat o joc i la presentació interactiva dels continguts teòrics. En el seu moment es va aturar les actualitzacions quan s'estaven introduint els continguts en fitxers xml en diferents idiomes i s'estaven dissenyant altres jocs i tipus d'exercicis.

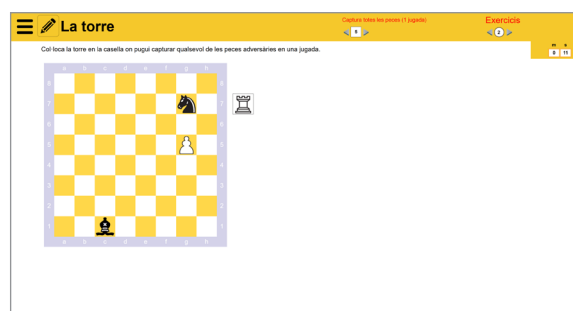
En un futur es preveu actualitzar-la incorporant les noves tecnologies de la Web 3 (intel·ligència artificial, blockchain, etc.), amb el propòsit d'oferir moltes més prestacions.

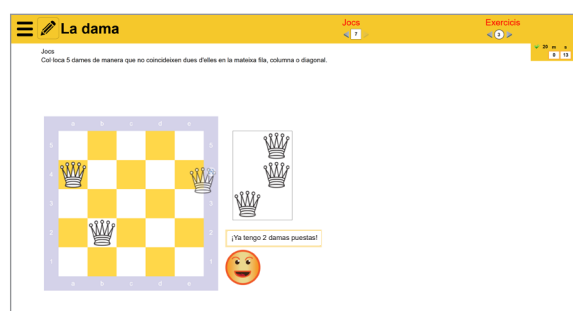
Fitxes interactives de teoria, d'exercicis i de reptes sobre les unitats de les peces corresponents a l'*Escacs per a tothom*. *Iniciació 1*.

Una de les explicacions del moviment de la torre.

Exercici per practicar la captura amb la torre.

Repte basat en un típic problema d'escacs sobre *Distribució de peces en un tauler*. Es planteja des d'un tauler 4x4 per anar augmentant la complexitat fins a arribar a un de 8x8.

PROGRAMACIÓ

OBJECTIUS

Generals

1. Aprendre a jugar als escacs, tant jovent com persones grans.
2. Establir un mètode didàctic fàcil que respecti els diferents ritmes d'aprenentatge.
3. Presentar una programació i estructuració de continguts coherents i didàctics.
4. Afavorir l'aprenentatge metacognitiu dels escacs, per tal d'afavorir la transferència cap a altres àmbits de les habilitats cognitives desenvolupades amb la pràctica dels escacs.
5. Crear uns materials sobre l'ensenyament dels escacs que compleixin amb els requisits següents:
  - 5.1. Material de referència per establir els cursos (nivells i continguts) que imparteixen els monitors.
  - 5.2. Material de consulta per a l'alumnat.
  - 5.3. Material que serveixi per a l'aprenentatge autodidacta.
  - 5.4. Materials que serveixin tant per als escaquistes com per als no iniciats.
6. Fomentar l'hàbit de la gimnàstica mental a través de la pràctica de l'escac.

Aquest projecte EDUCACHESS permet que sigui una eina ideal per aconseguir l'objectiu d'**introduir els escacs en totes les escoles**. El 15 de març de 2012 el Parlament Europeu aprovà una Declaració perquè s'introdueixin en totes les seves escoles.

El fet que el mateix professorat pugui impartir els continguts del primer llibre fàcilment, malgrat no tingui coneixements previs d'escacs, permet la difusió dels escacs en totes les escoles *sense cap cost econòmic afegit*.

Sobre continguts escaquístics

1. Aprendre els coneixements bàsics per poder jugar una partida d'escacs.
2. Distingir les tres fases d'una partida: obertura, mig joc i final.
3. Conèixer els principis generals de l'obertura, del mig joc i dels finals.
4. Saber utilitzar els procediments tàctics en qualsevol fase de la partida.
5. Aprendre els principis estratègics que s'utilitzen en el desenvolupament d'una partida.
6. Saber valorar una posició i elaborar plans.
7. Conèixer elementalment què són les obertures, les defenses i les variants.
8. Aprendre a anotar i reproduir una partida.

METODOLOGIA

Els aspectes metodològics es troben explicats en tres àmbits: en el primer, els aspectes generals referits a la col·lecció (aquest apartat); en el segon, els relacionats amb el llibre en concret; i per últim, els específics sobre la unitat tractada. Aquests dos últims àmbits pedagògics es troben en la guia didàctica de cada llibre en format pdf (veure pàgina 3 d'aquest pdf).

A continuació, s'exposaran els aspectes metodològics generals utilitzats per a la realització de la col·lecció *Escacs per a tothom*.

Els llibres d'aquesta col·lecció es presenten, mitjançant un disseny molt atractiu i visual (amb la mínima quantitat de text imprescindible), els conceptes de forma progressiva i plantegen exercicis de dificultat gradual per a cada concepte explicat per tal d'afavorir el seu aprenentatge.

Conceptes

Cada concepte s'introdueix en el moment adequat i es relaciona amb els continguts anteriorment explicats i, alhora, serveix d'introducció per altres conceptes que es presenten posteriorment, ja sigui en capítols del mateix llibre o dels següents llibres de la col·lecció.

És a dir, quan s'explica un nou concepte, l'alumnat ja ha de conèixer tots els continguts previs necessaris per a la seva bona comprensió. Amb aquest tipus d'aprenentatge comprensiu s'aconsegueix adquirir una visió global dels escacs perquè es relacionen entre si els continguts assimilats; altrament, s'aprenen continguts aïllats uns dels altres, el que dificulta la capacitat creativa i suposa un major esforç intel·lectual en el procés d'aprenentatge.

Els continguts d'escacs es presenten distribuïts i estructurats en sis llibres perquè l'alumnat tingui un aprenentatge progressiu, coherent i, alhora, compregui i relacioni els conceptes, i no solament els memoritzi. Normalment, els cursos generals d'escacs es presenten concentrats en un o dos llibres com a màxim.

Cada concepte es presenta en una fitxa teòrica, que conté una breu definició, diversos exemples comentats i algunes observacions; i cada fitxa teòrica s'acompanya d'una o més fitxes d'exercicis.

A vegades, s'utilitza una fitxa teòrica per a introduir uns conceptes que s'ampliaran en unitats posteriors del mateix llibre o posteriors llibres de la mateixa col·lecció, però que tenen una relació directa amb els conceptes de la unitat.

Exercicis

En cada una d'aquestes fitxes d'exercicis, l'alumne treballarà i podrà escriure la solució de cada un d'aquests.

Hi ha dos tipus de bateries d'exercicis:

1. La d'exercicis específics serveixen per facilitar la comprensió del concepte explicat i per potenciar l'agilitat mental, tant de reconeixement visual com de càlcul mental.
2. La d'exercicis globals serveixen per interrelacionar els diversos continguts explicats en la unitat. Per distingir-les de les primeres s'utilitzen les lletres en compte de nombres.

Alguns exercicis s'han plantejat amb més d'una solució per afavorir:

1. La participació i la motivació dels alumnes perquè trobin altres solucions.
2. L'atenció i l'anàlisi de la posició per millorar l'assimilació dels conceptes.
3. La reflexió dels alumnes més aventatjats sobre altres qüestions relacionades amb l'exercici.

Ocasionalment, es presenta algun exercici al final d'algunes bateries que es poden utilitzar per introduir alguns comentaris sobre conceptes que es tractaran en unitats posteriors.

Així mateix, per afavorir un aprenentatge més metacognitiu dels conceptes es disposen d'una sèrie materials complementaris, com els dossiers *Investiga*, per ampliar els reptes plantejats en alguns exercicis.

Un altre dels aspectes importants és que en cada llibre es treballen els tres apartats d'obertura, mig joc i final de partida. És a dir es van introduint continguts estratègics i tàctics per a cada fase del joc, al mateix temps, que es van relacionant aquestes tres fases de la partida.

Observacions

Com aquesta col·lecció va adreçada a tothom, els dos primers llibres expliquen els fonaments bàsics del joc dels escacs, i es dediquen moltes unitats a explicar els conceptes i regles més elementals del joc. El primer llibre serveix per introduir els escacs a les persones que no en tinguin coneixements previs i, el segon llibre s'adreça als qui ja saben jugar una partida a nivell molt elemental. Les persones que bàsicament coneguin el moviment de les peces poden començar per la unitat 5 del primer llibre.

També volem destacar que en els sis volums de la col·lecció no s'explica la teoria de les obertures, en el sentit tradicional de desenvolupar les diferents obertures i defenses amb les seves variants més importants, fet que principalment n'afavoreix la memorització. Sinó que un dels objectius d'aquesta colecció és que al finalitzar el curs complet amb els sis llibres, un sigui capaç d'emprendre i comprendre l'estudi de la nombrosíssima bibliografia d'obertures i defenses existent i, també, pugui aprofundir en diferents temes de finals i d'anàlisi posicional.

Per això, es va introduint, al llarg de la col·lecció, els noms d'obertures en els exemples, conceptes estratègics, algunes celades, què són les obertures i les seves variants, etc. perquè se sàpiga jugar una obertura amb criteri malgrat no se n'hagi après cap en profunditat.

Un altre dels aspectes metodològics importants és que es van presentant gradualment els conceptes i amb diferents enfocaments perquè es pugui adquirir una visió global de cada tema tractat. Per exemple, quan s'ensenya explícitament l'atac a l'enroc, prèviament s'ha explicat combinacions, combinacions de mat i sacrificis perquè es puguin aprofitar tots aquests recursos tàctics. També s'analitza i amplia amb diversos enfocaments diferents però complementaris, com, per exemple, l'atac a través de les línies (columnes, diagonals i files) i després l'atac a les altres caselles de l'enroc (h7, h8, g7, g8, f7, f8, etc.).

En resum, s'han utilitzat els mateixos criteris de disseny, planificació, estructuració i realització de llibres per a les assignatures obligatòries dels centres educatius però aplicat als escacs, però amb el gran avantatge d'estar desenvolupats per professionals de l'educació. D'aquesta manera, s'han aconseguit uns materials aptes per ser utilitzats per la gran majoria de la població i no solament pels aficionats als escacs. Amb això es pretén oferir una cultura bàsica d'escacs a la població perquè es beneficiï dels múltiples avantatges de la seva pràctica, tant pel que fa a l'àmbit educacional com a l'intel·lectual.

A partir de aquí, les persones que vulguin continuar la seva formació escaquística ja estaran el suficientment preparats i motivats per progressar (tecnificar-se) amb la nombrosa bibliografia existent d'escacs, de la mateixa forma que succeix amb la música: moltes persones reben una formació musical elemental en un conservatori perquè contribueix a l'educació integral de la persona però molt pocs desitgen continuar una formació professional musical.

APLICACIÓ

Poden ser utilitzats en les etapes de primària i secundària, en activitats extraescolars, com assignatura optativa en l'ESO, com material de formació en els clubs d'escacs, o en els centres cívics o d'oci per a la formació lúdica de la joventut o de les persones adultes.

Aquesta col·lecció permet l'aprenentatge dels escacs en les activitats extraescolars durant els sis cursos escolars, o en menys anys si s'augmenten les hores setmanals (com en el cas de cursos impartits en els clubs d'escacs).

Per a un major aprofitament, es recomana utilitzar-los a partir dels 7 anys perquè a aquesta edat ja se sap llegir. Per als més petits, es recomana utilitzar els llibres de la col·lecció "Juga i aprèn".

Per a les persones que realitzen un aprenentatge autodidacta, per als pares i mares que ensenyen els seus fills, o per als monitors que es dediquen a l'ensenyament dels escacs, es recomana consultar la guia didàctica, perquè conté els objectius, els continguts previs que cal haver explicat, la metodologia utilitzada a cada unitat, observacions importants, les dificultats més freqüents per a la bona comprensió dels continguts, els suggeriments, els objectius i característiques de cada exercici, etc.

Els **avantatges** d'utilitzar aquesta metodologia i de l'estructuració dels continguts d'aquesta col·lecció són els següents:

Per als alumnes:

1. Permeten que aprenguin a jugar escacs entenent primer els conceptes tàctics i estratègics i després memoritzant les teories de les obertures i els procediments concrets tàctics i estratègics de les diverses fases d'una partida.
Aquest enfocament és important ja que el que es memoritza sense acabar-ho d'entendre bé s'oblida fàcilment.
2. Permeten crear imatges o patrons mentals que milloren la capacitat combinatòria o de relació dels diversos continguts explicats.
3. Estimulen el pensament crític, l'agilitat mental, la capacitat de càlcul, la valoració de posicions i la presa de decisions.
4. Permeten repassar fàcilment, amb el llibre, les explicacions del monitor a la classe. Per bé que les explicacions del monitor faciliten l'aprenentatge de l'alumne, després aquest les ha de consolidar amb el seu treball personal amb el llibre.

Per als monitors:

1. Disposen d'un disseny curricular pedagògic, didàctic, complet, global i homologat.
2. Milloren la planificació, la coordinació, el seguiment i l'avaluació de les classes dutes a terme per un grup de monitors d'un club, federació, etc.
3. Donen un valor afegit a l'activitat extraescolar dels escacs davant els pares i els centres escolars (consulteu els projectes educatius i esportius d'aquesta web).

Perquè els resultats siguin òptims, seria necessari que cada persona tingui un llibre. Així, es facilitarà que es puguin realitzar els exercicis i, també, repassar els continguts que s'han explicat en les classes.

CONTINGUTS

Iniciació 1

1 El tauler

El tauler i les caselles
Les files i les columnes
Les diagonals
Les peces
Els flancs i els bandos

2 Les figures

El rei
La torre
Escac al rei
Escac i mat
L'alfil
La dama
El cavall

3 El peó

El moviment
La captura
La coronació
Captura al pas

4 El valor de les peces

Valor de les peces
Equivalències

5 Juguem...

L'amenaça
Tipus de jugades
Jugades d'atac
Jugades errònies
Jugades de defensa
Jugades il·legals
Defensa d'un atac
Fases d'una jugada
Intercanvis

6 Escac al rei

Escac al rei
Respostes a l'escac al rei
Capturar la peça atacant
Interposar una peça
Moure el rei
Escac i mat
Combinacions de mat

7 L'enroc

L'enroc
Tipus d'enroc
Condicions per a l'enroc

8 Resultat d'una partida

Resultat d'una partida
Tipus de taules:
Rei ofegat

9 Mats bàsics

Mat amb dues torres
Mat amb una torre
Mat amb dama

10 Combinacions

La doble amenaça
L'enfilada
La clavada
La descoberta
La destrucció de defenses
Els raigs X
Defensar-se d'un atac
Evitar la doble amenaça
Evitar l'enfilada
Evitar la clavada
Evitar la descoberta
Els raigs X com recurs defensiu
Preveure un atac

Iniciació 2

1 Anotació

Identificació de caselles i peces
Anotació d'un moviment i d'una captura
Jugades confuses
Jugades especials
Valoracions
Ritmes de joc. Relotges

2 L'obertura

Fases d'una partida
Domini del centre
Normes bàsiques de l'obertura

3 Errors en l'obertura

Pèrdues de temps:
Moure massa peons
Moure la mateixa peça innecessàriament
Peces menors amenaçades
Moure la dama incorrectament
Peons dèbils:
Peó doblat
Peó aïllat
Peó endarrerit
Peó massa avançat

4 Minipartides

Mat del boig
Mat del despistat
Mat del pastor
Mat de Légal

5 Intercanvis

Pressió-defensa
Intercanvis de peces
Simplificació
Contraatac

6 Combinacions

Combinació i tàctica
La doble amenaça
L'enfilada
La clavada
La descoberta
Els raigs X

7 Combinacions de mate I

Mats amb dama
Mats amb torre

8 Combinacions de mate II

Mats amb peó
Mats amb alfil
Mats amb cavall

9 Finals de peons

Regla del quadrat
Regla de l'oposició
Rei contra rei i peó
Finals amb dos peons

10 Finals de peons i peça menor

Peó i cavall
Peó i alfil
Cavall contra peó
Alfils contra peó
Cavall contra dos peons
Alfil contra dos peons

Intermedi 1

1 Estratègia en l'obertura

L'espai
Estructura de peons
Coordinació de peces menors
Esquemes

2 Celades i gambits

Celada
Gambit

3 Peces majors

Torres i columnes
Torres i files
Dama centralitzada

4 Peces menors

Alfils forts i dèbils:
De distint color
Del mateix color
Alfils i cavalls:
Alfil contra cavall
Alfils contra cavalls

5 Penseu...

Temes tàctics:
Peça amb poca mobilitat
Peça no defensada
Peça clavada
Rei mal defensat
Temes estratègics:
Millorar la posició del rei
Expulsar una peça activa
Millorar la col·locació de peces
Guanyar espai

6 Combinacions de mat

Introducció
Mats amb dama
Mats amb torre
Mats amb peces menors

7 Sacrificis

Sacrifici
Transposició
Atac a la peça defensora:
Desviació
Destrucció de la defensa
Interferència
Atac al rei:
Atracció del rei
Desocupació de línia o casella
Bloqueig tàctic

8 Atacs a l'enroc

Introducció
Tipus d'atac:
Per columnes
Per diagonals
Per files
Altres atacs

9 Finals amb peons

Triangulació
Caselles conjugades
Peons passats
Bloqueig de peons
Creació de peons passats
Coronació de peons
Torre contra peó
Dama contra peó

10 Finals sense peons

Mat amb dos alfils
Mat amb alfil y cavall
Dama contra torre

Intermedi 2

1 Obertura i iniciativa

Principis de l'obertura
Peces actives i passives
La iniciativa
Obertures i variants

2 Tipus de centre

El centre
Tipus de centre:
Centres clàssic mòbil
Centre obert
Centre tancat
El petit centre
Centre fix
Centre en tensió
Altres tipus de centre

3 Utilitzacions de línies

Diagonals:
Aclarida de diagonals
Obstrucció de diagonals
Defensa contra pressió diagonal
Columnes:
Aclarida de columnes
Obstrucció de columnes
Obertura posicional de columnes
Files:
Aclarida de files
Obstrucció tàctica de files
Maniobres a través de files

4 Valoració de posicions

Generalitats
La seguretat del rei
El balanç de material
El desenvolupament i l'espai
El centre i la base d'operacions
Els peons passats i el seu bloqueig
L'estructura de peons deteriorada
Control de columnes i de les
files 7a i 8a
Control de diagonals y d'altres files
Mala posició d'una peça

5 A reflexionar...

Nocions de càlcul de variants
Arbre de variants
La jugada intermèdia
L'ordre de les jugades
Atacar amb el màxim de forces
Atac de flanc i reacció central

6 Atac al rei

Atac al rei enrocat (punt h7)
Atac al rei enrocat (punt g7)
Atac al rei enrocat (punt f7)
Atac al rei sense enrocar (amb dames)
Atac al rei sense enrocar (sense dames)
Atac al rei enrocat amb "fianchetto"

7 Combinacions per fer taules

Escac continu
Atac perpetu
Reducció de material
Rei ofegat

8 Finals de peons

Oposició distant
Temps de reserva
Peons passats:
distant, protegi, dos aïllats
Maniobres de doble objectiu
Rei actiu
Sacrificis de peó

9 Finals de torres

Torre contra torre
Torre contra torre i peó
Posició defensiva de Philidor
Posició amb rei defensor actiu
i torre passiva
Posició de Lucena
Tall de verticals
El cas del peó de torre

10 Finals de peó i peces menors

Cavall i peó contra cavall
Cavall i peó contra alfil
Alfil i peó contra cavall
Alfil i peó contra alfil (mateix color)

Avançat 1

1 Tipus d'obertura

Classificació
Obertures amb 1.e4
Obertures amb 1.d4
Obertures sense 1.e4 ni 1.d4

2 Variants d'una obertura

Variants i subvariants
Caràcter de les variants
Àrbre de variants
Evolució en el temps
Trasposicions en l'obertura

3 Gambits

Respostes a un gambit
Gambits amb blanques
Gambits amb negres

4 Valoracions i plans

Introducció
Obertura de la posició
Atac en un flanc amb allau de peons
Canvi de peces
Domini de columnes
Adaptació del pla
Formular plans inicials
El pla i l'estructura de peons

5 La defensa

Defensa activa i pasiva
Economia de recursos
La simplificació
El canvi de la peça atacant més perillosa
El reforçament de les debilitats
El contrajoc
El sacrifici defensiu
El contrasacrifici
El tancament o control de les línies d'atac
La reacció central contra l'atac de flanc
La jugada intermèdia
Temes defensius diversos

6 Sacrificis

Introducció
Sacrificis amb peó
Sacrificis amb cavall
Sacrificis amb alfil
Sacrificis amb torre
Sacrificis amb dama

7 Atac al rei amb enrocs oposats

Introducció
Guanya qui arriba primer amb el seu atac
Atac amb allau de peons
Ruptura de bloqueig de peons amb sacrifici de peça
Ruptura amb sacrifici de peó
Atac a la baioneta
Defensa contra un atac amb allau de peons

8 Finals de peons

L'ofegat com a recurs defensiu
Alliberament d'espai per maniobrar
La transformació de l'avantatge
Creació d'una fortalesa
Un peó que atura a dos

9 Finals de torres

Torre contra dos peons units
Torre contra dos peons aïllats
Torre contra torre i peó a 7a
Torre contra torre i peó a 6a

10 Finals sense peons

Torre contra alfil
Torre contra cavall
Torre i alfil contra torre
Torre i cavall contra torre
Dama contra una peça menor
Dama contra dos cavalls
Dama contra alfil i cavall
Dama contra dues torres
Dues peces menors contra peça menor

Avançat 2

1 Idees generals sobre l'obertura

- Conceptes generals
- Tipus d'amenaces
- Tipus de joc
- El joc obert
- El joc tancat
- Obertures universals
- Obertures amb blanques
- Obertures amb negres

2 Estudi d'una obertura

- Obertura escocesa
- Línies principals
  - Variant Mieses
  - Subvariants de la variant Mieses
- Línies secundàries

3 Estils de joc i altres idees

- Repertori d'obertures
- Estil i elecció d'obertures
- L'escola romàntica
- L'escola moderna
- L'escola hipermoderna
- Els escacs contemporani
- Els principis generals de l'obertura i les amenaces concretes
- Objectius en el mig joc

4 Estructura de peons

- Generalitats
- Estructures típiques de peons

5 Celades

- Generalitats
- En el mig joc i finals
- Bones celades
- La jugada intermedia
- Per obtenir avantatges significatius
- Celada i combinació
- Celades famoses en obertures

6 Temes estratègics

- Atac minoritari
- Aprofi tament de la parella d'alfils en el final
- Mètode restrictiu de Steinitz
- Altres procediments
- Principi estratègic de dues debilitats

7 Sacrificis posicionals

- Introducció
- Sacrificis de peó
- Sacrificis de qualitat
- Sacrificis de peça menor
- Sacrificis de peça major

8 Finals de peces menors i peons

- Generalitats
- Cavall contra cavall
- Alfil contra alfil amb el mateix color
- Alfil contra alfil amb diferent color
- Alfil contra cavall (alfil superior).
- Alfil contra cavall (cavall superior).

9 Finals de torres

- Torre i peó contra torre (peó en 5a fila)
- Torre i peó de torre contra torre.
- Mètode defensiu de Vancura
- Finals típics amb major quantitat de peons

10 Finals de dames

- Generalitats sense peons
- Dama i peó contra dama
  - Rei defensor davant del peó
  - Rei defensor no davant del peó
- Generalitats
  - Peó de torre i de cavall
  - Peó d'alfil i central
- Amb major nombre de peons